

№3(1)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

*Elektron nashr. 576 sahifa,
2-mart, 2026-yil.*

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **№C-5669363** reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

O'zbek oilalarida ona-bola munosabatlari va ularning oilaviy emotsional muhitni shakllantirishdagi ahamiyati.....	18
<i>Abdullayeva Dilbar Ubaydullayevna</i>	
O'quvchi yoshlarda sog'lom turmush tarzini shakllantirish – ijtimoiy-pedagogik muammo sifatida	22
<i>Mirzayeva Faroxat Odiljonovna</i>	
Raqamli muhit ta'sirida bolalar psixikasidagi transformatsiya jarayonlari.....	30
<i>Abdullayeva Sh. H.</i>	
Turli yosh davrlaridagi shaxslarda o'zini o'zi faollashtirish xususiyatlarining tafovutlanishi	33
<i>Qurbonboyev Azimbek Nazirboy o'g'li</i>	
Bolalarni maktab ta'limiga intellektual tayyorlash va vitagen tajribasini rivojlantirishga metodik yondashuvlar.....	37
<i>Abdullayeva Feruza Shavkatovna</i>	
Boshlang'ich sinflarda tabiiy fanlarni steam asosida o'qitishning interfaol metodlari	42
<i>Aliqarshiyeva Durdona Sharofiddin qizi</i>	
O'simliklar guruhlari mavzusini o'quvchilarga tushuntirishda interfaol metod va vositalardan foydalanishning samaradorligi.....	49
<i>Dehqonboyev Muhammad To'liqin o'g'li</i>	
Kichik maktab yoshidagi shaxsda ma'naviy-axloqiy qadriyatlarni rivojlantirishning pedagogik shartlari	55
<i>Jo'rayev Avazbek Umar o'g'li</i>	
Matematika o'qitish jarayonida o'quvchilarning mantiqiy kompetentligini shakllantirish	59
<i>Kalandarova Maxliyo Aslonovna</i>	
Raqamli ta'lim sharoitida bo'lajak o'qituvchilarni pedagogik madaniyatini rivojlantirishda raqamli ta'lim imkoniyatlaridan samarali foydalanish.....	63
<i>Kamalova Dilrom Olimjon qizi</i>	
Maktabgacha ta'limni rivojlantirish – kelajak avlod kamolotiga qaratilgan strategik islohot.....	68
<i>Kamolova Gavhar Akbarovna</i>	
Axloqiy qadriyatlar asosida milliy ertaklardan foydalanish texnologiyasi.....	71
<i>Kayumova Nargiza Mirziyatievna, Xo'jayeva Sharofat Olimjon qizi</i>	
Insult bilan xastalangan bemorlarda nutq buzilishlari korreksiyasiga yondashuvlar	74
<i>Maxkamova Laylo Majidovna</i>	
Milliy ta'lim tizimini yangilash va rivojlantirishning strategik modeli	77
<i>Mengliqulova Maftuna Abdullayevna</i>	
Yangi O'zbekistonda ijtimoiy-iqtisodiy barqarorlik va uning shaxs psixikasiga deterministik ta'siri	82
<i>Nishonova Oydinoy Mashrabjon qizi</i>	
Talabalarning mustaqil ta'lim faoliyatini tashkil etishda o'qituvchining fasilitatorlik roli	86
<i>Sariyeva E'tibor Matchanboyevna, Urazbayeva Sabohat Ortiqbayevna, Yuldasheva Gavxaroy O'rinboy qizi</i>	
Raqamli ta'lim platformalaridan foydalanishning bugungi holati: muammo va imkoniyatlari	90
<i>Suyarov Xurshid Baxriddinovich</i>	
Tarbiya darslarida boshlang'ich sinf o'quvchilarining kommunikativ kompetensiyasini shakllantirish metodikasi.....	95
<i>Toshpo'latova Guldona Tulqin qizi</i>	
Kreativ yondashuvni shakllantirishda o'qituvchining innovatsion faoliyatini shakllantirish metodikasi	98
<i>Usarova Marg'uba Nazar qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida kommunikativ nutq malakasini rivojlantirishning metodologik asoslari.....	102
<i>Vaisova Yodgora Sardorbek qizi</i>	
Destruktiv oilalarda shaxslararo munosabat psixologiyasi	106
<i>Sharafutdinova Xadichaxon Gulyamutdinovna</i>	

Maktabgacha ta'lim tashkilotlari direktorlarining axborot kompetensiyasini rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari	110
<i>Xalilayev Batirjon Taxirovich</i>	
O'quvchilarning individual ta'lim ehtiyojlarini aniqlash mezonlarining pedagogik va raqamli diagnostik asoslari	114
<i>Xalknazarova Aysuliw Maxsetbaevna</i>	
Klinik integratsiya asosida farmakologiya fanini o'qitish modelini ishlab chiqish	118
<i>Xasanboyeva Nafisaxon Abdullojonovna</i>	
Yurak glikozidlaridan zaharlanishni oldini olishni o'qitishning metodik-pedagogik asoslari	121
<i>Xoliqova Oyistaxon Yuldashevna</i>	
Oliy ta'lim tizimida raqamli transformatsiya sharoitida bo'lajak o'qituvchilarning universal va kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish metodikasi	125
<i>Xurramov Anvar Jumanazarovich</i>	
Studying the Role of Magic Numbers and Nucleon Shells in Nuclear Structure	129
<i>Yakubova Shoxidaxon Qodirovna, Dehqonova Ohista Qosimjonovna</i>	
Методика адаптивного физического воспитания молодежи с интеллектуальными нарушениями посредством специализированных гимнастических упражнений	133
<i>Аслонова Гуллола Акрам кизи</i>	
Понятие эмоционально-оценочной лексики	137
<i>Каримбаев Ниятбай Шарипович, Усенова Гульзира Женгисбай кызы</i>	
Изучение русского языка с использованием цифровых платформ: потребности, проблемы и решения	140
<i>Умарова Дильфуза Маматкуловна</i>	
Инклюзивное образование в Республике Узбекистан: сравнение с мировым опытом	144
<i>Пирманова Бахора Эшмухаммадовна</i>	
Inklyuziv ta'lim jarayonida empatiya va rahm-shafqatning pedagogik ahamiyati	148
<i>Olimova Sarvara Sobitxon qizi</i>	
Bo'lajak defektologlarni oila bilan ishlashga tayyorlashning nazariy asoslari	152
<i>M. B. Muxtorova</i>	
Maktabgacha yoshdagi eshitishida nuqsoni bor bolalarni talaffuzga o'rgatish metodlari	156
<i>Bo'ronova Suksoraxon Behzodjon qizi</i>	
The Role of Identity, Motivation, and Investment in Teaching English at School (Experimental Study)	160
<i>Shahobova Sitara Baxromovna</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarda umummadaniy kompetentlikni rivojlantirish jarayonining zamonaviy ta'lim paradigmasiga mos pedagogik modeli	166
<i>Olimova Dilrabo Nurali qizi</i>	
Raqamli transformatsiya sharoitida tikuvchilik va dizayn ta'limida innovatsion pedagogik yondashuvlar asosida talabalar kasbiy kompetentligini rivojlantirish muammolari va istiqbollari	169
<i>Umarova Fotima Abduraximovna</i>	
Boshlang'ich sinf o'qituvchilarini zamonaviy darsliklardan samarali foydalanishga o'rgatishning interaktiv metodlari	172
<i>Kosimova Gullola Mullajonovna</i>	
Iqtisodiy ixtisoslik talabalari kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishning metodologik asoslarini takomillashtirish: rus tili fanini o'qitishda	176
<i>Nuraliyeva Maftuna G'ulomovna</i>	
Raqamli texnologiyalar asosida bo'lajak o'qituvchilarning metodik tayyorgarligini rivojlantirish bosqichlari	182
<i>Xidirova Nodira Abduganiyevna</i>	
Maktabgacha ta'limda ta'lim jarayonini samarali tashkil etishda pedagogning kompetensiyasi	185
<i>Eshmuratova Gauxar Maxsudovna</i>	
Frazeologik birliklar identifikatsiyasi	188
<i>Omadjon Azamov Burxonovich</i>	

O'smirlik davrida empatiya rivojlanishiga ijtimoiy tarmoqlar va virtual muloqotning ta'siri	192
Qodirova Zebuniso Malikovna	
Pedagogical Mechanisms for Enhancing the Competitiveness of Higher Education Services in the Context of Socio-Economic Globalization	197
Babayeva Lola Ibragimovna	
Integrativ yondashuv asosida talaba qizlarda jismoniy madaniyatni rivojlantirishning pedagogik tizimini takomillashtirishning dolzarbligi	202
M. X. To'xtamisheva	
Murakkab nuqsonli bolalarni umumta'lim maktablariga tayyorlash jarayonida logopedning kommunikativ malakasini shakllantirishning nazariy va amaliy asoslari.....	207
Abdubokiyeva Adiba Baxodir qizi	
Oliy ta'limda mustaqil ta'lim mazmunini kognitiv kompetensiyalarga yo'naltirib tashkil etish	211
Adashova Guljaxon Muxammadjonovna	
STEAM yondashuvi asosida tayyorlov guruh bolalarining bilish faoliyatini faollashtirishning samarali yo'llari	215
G. B. Maxmudova	
Bo'lajak oligofreno-pedagoglarning kompetentlik faoliyatini tashkil etishning psixologik-pedagogik shart-sharoitlari	219
Jumaboyev Nurillo Xayrullo o'g'li	
Sun'iy intellekt asosida ta'lim sifatini monitoring qilish mexanizmlarini takomillashtirish	223
Jumanazarova G. U.	
Maktabgacha tarbiya yoshidagi bolalarda duduqlanishni o'yin asosida bartaraf etish texnologiyalari	227
Jumanazarova Gullola Yoqubjanovna, Mamatqulova Sarbarxon Axmadjon qizi	
Axloqiy qadriyatlar asosida milliy ertaklardan foydalanish texnologiyasi.....	230
Kayumova Nargiza Mirziyatovna, Xo'jayeva Sharofat Olimjon qizi	
Sharq va G'arb mutafakkirlari merosida shaxs tarbiyasi masalalari	233
Mirabzalova Zaxro Shuhrat qizi	
Oliy ta'limda talabalarning o'z-o'zini personallashtirishini tashkil qilish	238
Shamsiddinova Adiba Muzaffar qizi	
Формирование интеллектуальных умений детей старшего дошкольного возраста в условиях цифровой образовательной среды	242
Скрыльников Юрий Степанович	
Динамика становления профессионально значимых личностных качеств будущих педагогов.....	246
Тиллашайхова Хосият Азаматовна	
Hamid Olimjon ijodining shakllanishidagi manbalar va ijodiy omillar.....	250
U. A. Jumanazarov	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari tarbiyalanuvchilari moslashuvining psixologik yondashuvi	254
G. R. Ibragimova, Abdulkarimova Dilfuza	
Tarixiy obidalar asosida tasviriy san'at talabalari ijodiy kompetensiyalarini rivojlantirish metodikasi	258
Qurvanboyeva Diyora Muzaffar qizi	
Bo'lajak o'qituvchilarda sotsial intellekt va shaxslilik kamolotning o'zaro bog'liqligi	262
Avlayev Orif Umirovich	
AR texnologiyasi asosida kompyuter arxitekturasini o'qitishni takomillashtirishning pedagogik asoslari....	267
Saidkarimxonova Dilnozaxon Saidazizxon qizi	
Sun'iy intellektning ixtisoslashgan ta'lim muassasalari bitiruvchilarini tayyorlash sifatini oshirishdagi o'rni	273
Ubbiyev Alisher Tairovich	
Inklyuziv ta'lim bo'yicha respublikada olib borilayotgan faoliyat	277
Sattorova Mohira Aminqulovna	
Tasviriy faoliyat jarayonida maktabgacha tayyorlov guruh bolalarida emotsional intellektni shakllantirish .	281
Namzabayeva Lola Zakirovna, Malikova Umida Nurliboy qizi	
Sport maktablarida 12–14 yoshli gandbolchilarda to'pni ilish va uzatish texnikasini takomillashtirish metodikasini ishlab chiqish	285
Ismatullayeva Fotima Rustam qizi	

Методология изучения этнопсихологических аспектов понимания долга перед родителями: цели, задачи и гипотезы исследования	289
Эргашев П. С., Азимова Х. А.	
Uzluksiz ta'lim tizimida metakompetensiyalarni rivojlantirish strategiyalari va ularning tasnifi	292
Xurramov Anvar Jumanazarovich	
Fundirlash konsepsiyasi – kelajak pedagoglarining asosiy poydevori	296
G'oyimov Umar Eshmurodovich	
Pedagogik oliy ta'lim muassasalarida qo'llanilayotgan metodik ta'minotning hozirgi holati: tahliliy o'rganish	301
Xujamkulova Nafisa Ruzikulovna	
Pedagogik metod: intellekt xaritalar yordamida lazerlarning amaliyotda qo'llanilish sohalarini vizuallashtirish	307
Olimjonova Nigina Sobirjon qizi	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti guruhlarida rivojlanish markazlarini tashkil etish	312
G. R. Ibragimova, Normamatova Rayhona Alisher qizi	
Pedagogik o'yinlar va interaktiv faoliyatlarning ta'lim jarayonidagi o'rni	317
Qodirova Sevara Shuxratovna	
Shaxs psixikasi rivojlanishiga ta'sir etuvchi omillar	325
Boboyeva Maxsuda Ataxonovna, Rajapboyeva Ozoda Shuxrat qizi, Karimova Malohat O'rinboy qizi	
Jismoniy tarbiya darslarida innovatsion pedagogik texnologiyalardan foydalanishning sifat samaradorligi	329
Hasanova Dilnora Rustam qizi, Ehnazarov Jo'raqul	
Integratsion yondashuv asosida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kasbiy sifatlarini shakllantirishning metodik tizimi	333
Boynazarova Munajat	
O'yin faoliyati orqali kasbga yo'naltirish mexanizmlari	337
Allaberdiyeva Kumri Xamrayevna, Toshmurodova Marjona	
Модель методического сопровождения педагогов доо в развитии математической грамотности и логического мышления старших дошкольников на основе игровых технологий	340
Гаухар Джанпеисова	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining baholash malakasini rivojlantirish muammolari va imkoniyatlari	347
Majidova Hilola Eshquvat qizi	
Формирование коммуникативной компетенции студентов на занятиях узбекского и иностранных языков: интегративный подход	351
Турланова Сауле Дадажановна	
Ta'lim jarayonida digital storytelling metodidan foydalanish orqali o'quvchilarning ijodiy yozuv kompetensiyasini shakllantirish	357
Maxsetova Zuxra Torebayevna	
Futbol mashg'ulotlarida kreativ yondashuvlarni qo'llash amaliyoti	361
Karimov Odiljon Baxadirovich	
Oliy ta'limda talabalarining kreativligini rivojlantirishda sun'iy intellektdan foydalanishning nazariy-metodologik asoslari (amaliy matematika yo'nalishi misolida)	364
Samatova Munira Dilshod qizi	
Подготовка к школе как условие развития коммуникативных умений у детей дошкольного возраста с тяжёлыми нарушениями речи	368
Ахмедова З. М., Абдурахмонова М. А.	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarini rivojlantiruvchi ta'limni amalga oshirishga talaba motivatsiyaviy-qadriyatli munosabatlari tizimi shakllanganligi darajalari va ularning sifatiy tavsifi	373
Ergasheva Matluba Burxonovna	
Ritmik va ijodiy gimnastika mashqlari orqali bolalarda estetik didni shakllantirish metodlari	378
Kamchiyev Salimberdi Xudayberdiyevich	

Interaktiv ta'lim platformalari asosida informatika va axborot texnologiyalari faniga oid kompetensiyalarni rivojlantirish samaradorligi.....	382
Karimov Feruz Raimovich	
Koxlear implantli bolalar og'zaki nutqini shakllantirishda qo'llaniladigan zamonaviy usullar	386
Mamasiddikova Maftuna Akbarjon qizi	
Bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarining media savodxonligini oshirishning zamonaviy pedagogik texnologiyalari.....	389
Masharibova Lobar Rayimberganovna	
Duduqlanuvchi bolalarda verbal muloqot ko'nikmalarini o'yin texnologiyalari asosida rivojlantirish.....	393
Mirtoyeva Shohruza Ibjohimjon qizi	
Maktab voleybol sport to'garaklari mashg'ulotlarida harakatli o'yinlardan foydalanish	396
Ortug'mat Jumanov, Zarina Abdusattarova	
Talabalar mustaqil ta'limini samarali tashkil etish omillari va mexanizmlari.....	400
Raxmatova Nargiza Dolibayevna	
Bola nutqining rivojlanishiga ta'sir ko'rsatuvchi salbiy va ijobiy muhit omillari. XXI asr taraqqiyotida nutq faoliyatining shakllanishi.....	403
Ro'ziyeva Nozimaxon Oybek qizi	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari tarbiyalanuvchilarining ijodkorligini ijtimoiy-pedagogik faoliyatda rivojlantirish texnologiyasi.....	406
Sadikova Dilafuz Xusanovna, Butayeva Gavhar Xudoyorovna	
Fan va tabiatni tanishtirish orqali maktabgacha katta yoshdagi bolalarni rivojlantirish usullari	410
Sh. T. Musulmonova	
15-17 yoshgacha bo'lgan kurashchilarni yillik yuklamalarini taqsimlash	413
Qirgiboyev Shaxbozbek Aslidin o'gli, Xamidjonov Muhammadbobir Ulug'bek o'gli	
Davlat boshqaruvi tizimida korrupsiyaviy xavf-xatarlarni baholash va prognozlash metodologiyasi.....	416
Sotvoldiyev Akbarjon Umidjon o'g'li	
O'smirlar orasida tengdoshlar bosimi va uning psixologik ta'siri	419
Toshpo'latova O'giloy Baxtiyor qizi	
Boshlang'ich ta'limda o'quvchilarni shaxsiy rivojlantirish.....	422
Turdiyeva Raxima Kurbanovna	
Matnli topshiriqlar vositasida ona tili darslarida o'quvchilarning kreativ tafakkurini rivojlantirish	426
Yulbarsov Ochilbek Obidjon o'g'li, Isayeva Gulnur Shakirjanovna	
Методы исследования сенсомоторных эффектов и внимания у детей дошкольного возраста.....	432
Г. С. Алиходжаева	
Роль театрализованной деятельности в формировании представлений о родине у дошкольников .	436
Г. С. Алиходжаева, У. О. Мамадалиева	
Логическое мышление детей 5–7 лет в вариативном дошкольном образовании: нормативные основания и концептуальная модель	440
Г. Э. Джанпеисова, В. В. Горбунова, Э. З. Убайдуллаева	
O'qitishning maqsad va vazifalarini talabalarning bo'lajak pedagogik faoliyatini modellashtirish sifatida ...	444
Murodova Umida Dilmurodovna	
Развитие прагматической компетенции аудирования с помощью инновационных технологий в обучении немецкому языку	449
Саидова Махсудахон Аббасовна	
Развитие профессиональной подготовки будущих воспитателей в системе высшего педагогического образования.....	452
Собирова Пошшаой Эркин кизи	
Современные педагогические концепции и структурные элементы игровых технологий.....	455
Хафизова Машхура Аминовна	
Davolanish ehtiyojiga ega bo'lgan bolalarga tibbiy-psixologik yondashuvlar	458
Po'latxo'jayeva Malika Rustamovna	
Equal Voice in the Classroom: A Gender-Based Approach	463
Gafurova Nodira Ravshanovna	

Matematik tafakkur kompetensiyalarini rivojlantirishda singapur ta'lim modelining innovatsion pedagogik yondashuvlari.....	468
Sanobar Ibragimovna Kenjayeva	
Boshlang'ich sinf mikrodars ishlanmasining texnologik xaritasini yaratish usullari.....	475
Yusupova Gulshiraxan Zinatdinovna	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida tanqidiy fikrlashni rivojlantirishning pedagogik ahamiyati	479
Sodiqova Gulbahor G'ofurjon qizi, Abduvohidova Rayhona Nuriddin qizi	
6–7 yoshdagi bolalarni maktab ta'limiga tayyorlashda mantiqiy fikrlashga o'rgatishning ahamiyati	484
Sultonova Sitara Zarif qizi	
Debat texnologiyalari va akademik yozuv ko'nikmalarini rivojlantirish.....	488
Gulamov Shavkat Maxmudovich	
Kognitiv yuk nazariyasi asosida boshlang'ich sinflarda ingliz tili o'quv jarayonini optimallashtirish	492
G'ulomova Moxinur Inomjon qizi	
Muloqot madaniyati va liderlik ko'nikmalarining shakllanishidagi psixologik-pedagogik omillar	497
Pulatova Odinaxon Xamidovna	
Tarbiyaviy ishlarni tashkil etish pedagogik muammo sifatida	501
Qulmatova Xurshida Abdurahmonovna	
O'quvchilarga algebrani o'qitishning dolzarb masalalari.....	504
Qodirova B., Ibragimov N.	
Bo'lajak biologiya o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyalarini takomillashtirish masalalari	509
Axmadjanova Moxiyat Sadriyevna	
Bo'lajak tarbiyachilarning elektron ta'lim resurslari va innovatsion dasturlar bilan ishlash ko'nikmalarini shakllantirish.....	513
Sultansaidova Mushtariy Abzalxanovna	
Jo'rg' Oruell asarlarida davr va shaxs fojiasi	516
Xatamova Kumush Javxar qizi	
“Tabiiy fanlar” fanini o'qitish texnologiyasini STEAM yondashuvi asosida tuzish metodikasi	519
Imankulov Nurbek Tursunkul o'g'li, Ashirov Shamshidin Annazarovich	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida o'quv faoliyatiga samarali ta'sir etuvchi irodaviy sifatlar	525
Ma'rufjonova Rohila Lutfulla qizi	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida texnik ijodkorlikni shakllantirishning mazmuni va metodikasi	528
Xudaykulova Saida Zakirovna	
Aqli zaiflik va autizm spektri buzilishining klinik-pedagogik farqlari	533
Zokirova Fozilaxon Zafarjon qizi	
STEAM yondashuvi asosida kreativ fikrlashni shakllantirishning didaktik imkoniyatlari.....	538
Erkinov Ozodbek Faxriddin o'g'li	
Neologizmlar – badiiy matnda uslubiy vosita sifatida	540
Ibragimova Shoira Normuminovna	
Nutq nuqsoniga ega bo'lgan bolalar ota-onalarini logopedik korreksion ishiga jalb etish	543
Jumanazarova Gullola Yoqubjanovna, Abdullayeva Gulzoda Abdurazoq qizi	
Rus tili darslarining samaradorligini oshirishda nutqiy kompetensiyani shakllantirishning ilmiy-metodik asoslari.....	546
Jurayeva Nilufar Shovkat qizi	
Autizm spektridagi bolalarda nutqni rivojlantirish uchun sensor integratsiya usullarining ta'sirini o'rganish.....	549
Mo'minova Gulnora Qurvonali qizi	
Yosh taekvondochilarni maxsus mashqlar yordamida kyorugi texnikasini rivojlantirish	552
Sheraliyev Sarvarbek Soxibjon o'g'li	
“Motivatsion yondashuv” hamda “kreativ fikrlash” tushunchalarining mazmun va mohiyati	556
Toshnazarova Mohinur O'sarali qizi	
Bo'lajak tarbiyachilarning muloqot madaniyatini rivojlantirishda kompetensiyaviy yondashuvning o'rni	559
Umarova Feruzabonu Bobir qizi	

Ta'lim falsafasining ijtimoiy-madaniy evolyutsiyasi	562
Uzakova Zahroxon Muhammad Zarif qizi	
Fizika ta'limida ijodiy tafakkurni shakllantirishning innovatsion modeli: muammoli ta'lim va interfaol metodlar asosida kompetensiyaviy yondashuv	565
Yusupov Kodirjan Batirovich	
Игровые проекты как средство обучения предложениям английского языка.....	569
Нуратдинова Наргиза Бахтияровна	
Формирование межкультурной коммуникативной компетенции через изучение речевого этикета в цифровой среде (мессенджеры и социальные сети)	572
Юсупова Сохила Сайфиевна	

O'QUVCHILARGA ALGEBRANI O'QITISHNING DOLZARB MASALALARI

Qodirova B.

Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti 2-kurs magistranti

Ibragimov N.

Termiz davlat pedagogika instituti dotsenti

Annotatsiya: Ushbu maqolada umumiy o'rta ta'lim maktablari hamda akademik litsey o'quvchilariga algebra fanini o'qitishning dolzarb masalalari tahlil qilingan. Ta'lim jarayonini insonparvarlashtirishning ahamiyati, shuningdek, zamonaviy axborot texnologiyalarining rivojlanishi matematika ta'limiga ko'rsatayotgan ta'siri yoritilgan. Maqolada, ayniqsa, akademik litseylarda "Algebra va analiz asoslari" kursini o'qitishning o'ziga xos jihatlari, uning o'quv dasturidagi taqsimoti, o'quvchilarning kreativ qobiliyatlarini rivojlantirish hamda fanlararo integratsiyani ta'minlash masalalariga alohida e'tibor qaratilgan. Shuningdek, o'quvchilarda matematik kompetensiyalarni shakllantirishda amaliy va nostandart masalalarning o'rnini hamda ularni yechish metodlari tahlil qilingan. Tadqiqot natijalariga asosanib, akademik litseylarda algebra kursini samarali o'qitish metodikasini takomillashtirish zarurligi asoslab berilgan.

Kalit so'zlar: algebra, o'qitish metodikasi, akademik litsey, ta'limni insonparvarlashtirish, kreativ qobiliyat, matematik kompetensiya, o'quv dasturi, differensial va integral hisob, amaliy masalalar, axborot texnologiyalari.

Abstract: This article analyzes the current issues of teaching algebra to students of general secondary schools and academic lyceums. The importance of humanizing the educational process and the influence of modern information technologies on mathematics education are discussed. Particular attention is given to the specific features of teaching the course "Algebra and the Fundamentals of Analysis" in academic lyceums, its distribution in the curriculum, the development of students' creative abilities, and the implementation of interdisciplinary integration. The role of practical and non-standard problems in developing students' mathematical competencies and the methods of solving them are also examined. Based on the results of the study, the necessity of improving the methodology for effective teaching of algebra courses in academic lyceums is substantiated.

Key words: algebra, teaching methodology, academic lyceum, humanization of education, creative abilities, mathematical competence, curriculum, differential and integral calculus, practical problems, information technologies.

Аннотация: В данной статье проанализированы актуальные проблемы преподавания алгебры учащимся общеобразовательных школ и академических лицеев. Раскрыта значимость гуманизации образовательного процесса, а также влияние развития современных информационных технологий на математическое образование. Особое внимание уделено специфике преподавания курса "Алгебра и начала анализа" в академических лицеях, его распределению в учебной программе, развитию креативных способностей учащихся и обеспечению междисциплинарной интеграции. Также рассмотрена роль практических и нестандартных задач в формировании математических компетенций учащихся и методы их решения. На основе проведенного анализа обоснована необходимость совершенствования методики эффективного преподавания курса алгебры в академических лицеях.

Ключевые слова: алгебра, методика обучения, академический лицей, гуманизация образования, креативные способности, математическая компетенция, учебная программа, дифференциальное и интегральное исчисление, практические задачи, информационные технологии.

KIRISH

Ushbu muammoning amaliy yechimi matematik ta'lim zamonaviy islohinig asosiy yo'nalishlaridan biri bo'lmish ta'limni insonparvarlashtirish bilan bog'lanib ketadi. Insonparvarlik dunyoqarashi o'quv jarayonining shunday tashkil qilinishini taqozo etadiki, unda matematik bilimlar talaba uchun shaxsiy ma'no kasb etadi. Shuni nazarda tutish kerakki, insonparvarlik g'oyalarining izchil amalga oshirilishi bo'lajak talabani yagona optimallashtirilgan dastur bo'yicha o'qitish talabi hamda ularning turli xil qiziqish va ishtiyoqlarini hisobga olish zarurati o'rtasida ziddiyatlarni yuzaga keltiradi. Bu qarama-qarshilik pirovard natijada talabalarga ta'lim berishni, shu jumladan, matematikani o'qitish sohasida ham differensiyalash muammosini tug'diradi.

Hozirgi zamonda talabaga matematik ta'lim berishni mukammallashtirishning muhim yo'nalishi gumanizatsiyadan tashqari gumanitarizatsiya ham hisoblanadi. Ma'lumki, gumanitarizatsiyaning maqsadi talabalarni jahon madaniyati yutuqlari bilan yaqindan tanishtirish, ularda ijodiy faoliyat, yangilik yaratish, ilgari noma'lum bo'lgan hodisalarni mustaqil kashf etish malakalarini shakllantirishga yo'naltirilgan.

Respublikamizda oxirgi yigirma yil ichida jamiyatning rivojlanish tendensiyalari, uning bosh masalaga aylanishi hamda ommaviy informatsiyalashuvi, axborot oqimining jadal o'sishi va kompyuter texnologiyalarining jadal rivojlanishi jamiyat qurilishining barcha jabhalarini, shu jumladan, bashariyat taraqqiyotining asosiy yutuqlaridan biri bo'lgan ta'lim sohasini ham qamrab oldi.

Ma'lumki, shaxsning mazkur sifatlarni egallashida oliy ta'lim muassasalari uchun poydevor hisoblanadigan matematika muhim rol o'ynaydi. Bundan tashqari, hozirgi zamonda tevarak-atrofni o'rganish uchun nafaqat chuqur matematik bilimlar, balki, birinchi navbatda, matematik metodni egallash ham zarurdir. Shu sababli bu metodni o'qitishning ilmiy asoslarini yaratish hamda uning asosiy algebraik va geometrik ko'rinishlarini ishlab chiqish matematika metodikasining eng dolzarb muammolaridan biri hisoblanadi.

Zamonaviy axborot texnologiyalarining rivojlanishi, amalda ularning inson faoliyatida keng qo'llanilishi natijasida jamiyat ehtiyojlari uchun matematik mutaxassislariga bo'lgan talab ortib bormoqda hamda ta'lim jarayonida o'quvchilarning matematik qobiliyatlarini rivojlantirish zarurati kuchaymoqda. Bu borada mamlakatimizda ham umumiy o'rta ta'lim maktablari bitiruvchilari orasidan kreativ qobiliyatli, xususan, matematikaga qobiliyatli o'quvchilarni aniqlash va ularni akademik litseylarda o'qitish, ularning qobiliyatlarini rivojlantirish, kreativ qobiliyatli o'quvchilarni maqsadli tayyorlash hamda ularning noyob iste'dodlarini ro'yobga chiqarish jarayonida zamonaviy axborot texnologiyalarini joriy etish zarurati paydo bo'ldi.

"Kadrlar tayyorlash milliy dasturi"da qayd etilganidek: "Akademik litseylarning o'quvchilariga, birinchi navbatda, kreativ qobiliyatli, yuksak iste'dod sohiblariga bilimning tegishli sohalari va fanning aniq yo'nalishlari bo'yicha o'z tabiiy qobiliyatlarini namoyon etish va rivojlantirish, o'zidagi noyob iste'dodni ro'yobga chiqarish uchun keng imkoniyatlar yaratiladi".

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Matematika ta'limini tashkil etish va algebra fanini o'qitish metodikasini takomillashtirish masalalari ko'plab tadqiqotchilar tomonidan o'rganilgan. Uzlüksiz ta'lim tizimida o'quv fanlarini samarali o'qitish, ayniqsa, modulli o'qitish metodikasidan foydalanish muhim pedagogik yondashuvlardan biri hisoblanadi. Bu borada Tojiyev M., Barakayev M., Izetayeva G. va Turdiboyev D. tomonidan olib borilgan tadqiqotlarda matematika fanlarini modulli asosda o'qitish o'quvchilarning bilimlarni tizimli egallashiga, mustaqil fikrlash ko'nikmalarini shakllantirishga hamda ta'lim samaradorligini oshirishga xizmat qilishi ta'kidlangan. Mualliflar uzluksiz ta'lim tizimida fanlarni integratsiyalashgan holda o'qitish o'quvchilarning nazariy bilimlarini amaliy faoliyat bilan bog'lashda muhim omil ekanligini ko'rsatib beradi.

Akademik litseylarda matematika fanini o'qitish jarayonida o'quvchilarning mustaqil bilim olish ko'nikmalarini rivojlantirish alohida ahamiyat kasb etadi. Djakayeva K. tadqiqotlarida akademik litsey o'quvchilarining mustaqil ta'lim faoliyatini tashkil etish, ularning analitik fikrlashini rivojlantirish hamda o'quv jarayonida mustaqil izlanish faoliyatini rag'batlantirish zarurligi asoslab berilgan. Muallif o'quvchilarning mustaqil bilim olish jarayonini tashkil etishda muammoli vaziyatlar yaratish, amaliy masalalardan foydalanish hamda o'quv jarayonini interaktiv metodlar asosida tashkil etish muhim natijalar berishini ta'kidlaydi.

Matematika ta'limining mazmuni va tuzilishini belgilashda davlat ta'lim standartlari ham muhim metodik asos bo'lib xizmat qiladi. Akademik litsey va kasb-hunar kollejlari uchun ishlab chiqilgan matematikadan davlat ta'lim standarti va o'quv dasturida algebra va analiz asoslari kursining mazmuni, o'quvchilarda shakllantirishi lozim bo'lgan bilim, ko'nikma va kompetensiyalar tizimi belgilab berilgan. Mazkur dastur matematika ta'limining uzluksizligini ta'minlash, o'quvchilarning mantiqiy tafakkurini rivojlantirish hamda ularni keyingi oliy ta'lim bosqichiga tayyorlashga qaratilgan muhim metodik hujjat hisoblanadi.

Algebra va analiz asoslarini o'qitish metodikasiga oid ilmiy qarashlar rus olimlari tomonidan ham keng yoritilgan. Xususan, Алимов Ш.А., Колягин Ю.М., Сидоров Ю.В. va boshqa mualliflar tomonidan yaratilgan "Алгебра и начала анализа" darsligida algebra fanining nazariy asoslari, funksiyalar nazariyasi, tenglamalar va tenglamalar sistemasi hamda analiz elementlarini o'qitishning didaktik tamoyillari bayon qilingan. Ushbu darslik matematika ta'limi metodikasida muhim manbalardan biri bo'lib, unda algebraik tushunchalarni bosqichma-bosqich o'rgatish, nazariy bilimlarni amaliy masalalar bilan bog'lash hamda o'quvchilarning mantiqiy fikrlashini rivojlantirishga alohida e'tibor qaratilgan.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqot jarayonida algebra fanini o'qitishning dolzarb masalalarini aniqlash va tahlil qilish maqsadida bir qator ilmiy-pedagogik metodlardan foydalanildi. Avvalo, mavzuga oid ilmiy adabiyotlar, o'quv dasturlari hamda normativ-huquqiy hujjatlar tahlil qilinib, algebra fanini o'qitishning nazariy asoslari o'rganildi. Shuningdek, akademik litsey va umumiy o'rta ta'lim maktablarida matematika ta'limi jarayonini kuzatish, pedagoglarning amaliy tajribasini o'rganish hamda o'quvchilarning o'quv faoliyatini tahlil qilish orqali empirik ma'lumotlar yig'ildi. Olingan ma'lumotlar qiyosiy tahlil, umumlashtirish va tizimlashtirish usullari yordamida qayta ishlanib, algebra va analiz asoslari kursini o'qitish jarayonida qo'llanilayotgan metodlarning samaradorligi baholandi. Tadqiqot natijalari asosida o'quvchilarning matematik kompetensiyalarini rivojlantirishga xizmat qiluvchi samarali pedagogik yondashuvlar aniqlanib, ular ilmiy jihatdan tahlil qilindi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Akademik litseylarda algebra fani 1–2-kurslarda o'qitiladi. Lekin akademik litseylarda ta'lim yo'nalishlariga ajratilganligini e'tiborga olsak, xorijiy, tabiiy va gumanitar fanlar yo'nalishida algebra fani matematika faniga ajratilgan soatlar hisobidan o'qitiladi, aniq fanlar yo'nalishida esa o'quvchi-talabalarni chuqurlashtiruvchi fanlar qatorida ham "Algebra va analiz asoslari" kursi ko'proq o'qitiladi.

Akademik litseylar uchun vazifalar qilib quyidagilar belgilangan:

Davlat ta'lim standartlari doirasida o'quvchilarning uzluksiz ta'limning keyingi bosqichida o'qishini davom ettirishi, tanlagan mutaxassisliklari bo'yicha mehnat faoliyati bilan shug'ullanishi uchun zarur va yetarli bo'lgan bilimlarni berish hamda kasb tayyorgarligi darajasini chuqurlashtirish.

Akademik litseyda "Algebra va analiz asoslari" fani mavzularining taqsimlanishi quyidagicha (2024-yildagi dastur bo'yicha).

№	Fan boʻlimlari va mavzular	Umumiy yuklama soat				
		Nazariy	Auditoriyadagi oʻquv yuklamasi			Mustaqil ish
			Jami	Nazariy	Амалий	
	I kurs					
1.	Toʻplamlar. Mantiq.	18	12	4	8	6
2.	Sonlar toʻplami	36	24	6	18	12
3.	Algebraik ifodalar	36	24	6	18	12
4.	Algebraik tenglamalar va tenglamalar, tenglamalar sistemasi	117	78	30	48	39
5.	Funksiya tushunchasi va grafiklari	54	36	12	24	18
6.	Darajali, koʻrsatkichli va logarifmik funksiyalar	63	42	14	28	21
	Jami:	324	216	72	144	108
	II kurs					
7.	Trigonometriya	108	72	24	48	36
8.	Kompleks sonlar	18	12	4	8	6
9.	Matematik analizga kirish	27	18	6	12	9
10.	Differensial va integral hisob elementlari	90	60	24	36	30
11.	Kombinatorika	27	18	8	10	9
12.	Ehtimollar nazariyasi va matematik statistika	27	18	6	12	9
13.	Umumiy takrorlash	27	18		18	9
	Jami	648	432	144	288	216

Akademik litseylar qoidaga ko'ra oliy ta'lim muassasalari huzurida tashkil etilgan bo'lib, ularning o'zaro munosabatlari, ustozlari hamda boshqa me'yoriy hujjatlari bilan tartibga solib boriladi. Akademik litseylarda matematika fanini o'qitish mazmunini chuqurlashtirish va kengaytirish, uning amaliy yo'nalishini kuchaytirish hamda tatbiq usullarini o'rgatish jihatlariga dasturda alohida e'tibor qaratilgan.

Dasturni amalga oshirishda quyidagilar nazarda tutiladi:

- o'quvchilarning kreativ qobiliyatini rivojlantirish va matematik tafakkurini rivojlantirish;
- o'quvchilarni matematik masalalarni yechishning umumiy usullariga o'rgatish;
- o'quvchilarning fazoviy abstrakt tasavvurlarini kengaytirish va rivojlantirish;
- o'quvchilarda kelgusi ta'lim bosqichida matematika fanini o'rganishni davom ettirish uchun yetarli sharoit yaratish.

Akademik litseylar uchun matematika fani dasturida "Algebra va analiz asoslari"ga, uning rivojlanish jara-yoniga alohida e'tibor berilib, unda haqiqiy sonlar, kompleks sonlar va chiziqli algebra mavzulari bu yo'na-lishdagi ma'lumotlarni bir oz bo'lsa-da o'quvchilarga tanishtiradi hamda kelgusida ularning oliy matematika bo'yicha oladigan bilimlariga dastlabki bosqich vazifasini o'taydi.

Rivojlanishning bugungi taraqqiyoti nuqtai nazaridan o'rta maxsus ta'lim muassasalari uchun matematika dasturiga oliy matematika elementlari, xususan, differensial va integral hisob elementlari, ehtimollar nazari-yasi hamda statistika elementlari kiritilishi maqsadga muvofiqdir. Bu rivojlangan davlatlar tajribasida sinovdan o'tgan.

Akademik litsey dasturining mazmuni bevosita matematika keng tatbiq qilinadigan sohalar – fizika, iqtisodiyot, texnika, kimyo, biologiya va tibbiyot bilan bog'liq. Shu nuqtai nazardan akademik litsey dasturi kela-jakda o'qishni davom ettiradigan o'quvchilarni zarur bilimlar bilan qurollantirishga xizmat qiladi.

Akademik litseylarning chuqur o'rganiladigan yo'nalishlari uchun "Algebra va analiz asoslari" kursi bo'yicha o'quv dasturi ishlab chiqilgan bo'lib, unda quyidagi asosiy tamoyillarga amal qilingan: uzluksizlik va uzviylikni ta'minlash; mavzu va boblarning mantiqiy ketma-ketligini saqlash; rivojlangan davlatlarning matematika chuqur o'rganiladigan ta'lim muassasalaridagi an'anaviy ta'lim standartlarini hisobga olish.

Akademik litsey o'quvchilari ikkinchi qismni o'zlashtirish davomida bevosita kichik ilmiy izlanishlar olib borishlari va bilimlarini mustaqil kengaytirish imkoniyatlariga ega bo'lishlari lozim. Bu esa o'quvchilarning keyingi oliy ta'lim bosqichida yetarli bilim olishlari va bu bilimlarni amaliyotda tatbiq etishlariga zamin yaratadi. Akademik litseylar uchun chuqurlashtirilgan o'quv dasturlari tuzish jarayonida algebraga alohida o'rin berilgan-ligi juda o'rinni hisoblanadi. Shu bois dasturni tuzishda, birinchi navbatda, algebraga xos yo'nalish ajratib olinib, so'ngra algebraning rivojlanish jarayoni mantiqan ko'rib chiqildi va qo'shimcha mavzular kiritildi. Bu mavzular taqqoslamalar nazariyasi, uch noma'lumli uch tenglamalar sistemasi, determinant tushunchasi, kombinatorika elementlari, kompleks sonlar hamda algebraning asosiy teoremasini o'z ichiga oladi.

O'quvchilarning individual xususiyatlarini rivojlantirgan holda mustaqil ta'lim olish ko'nikmalarini shakllan-tirish, fanlar integratsiyasini inobatga olgan holda o'quvchilarda milliy va umuminsoniy qadriyatlarini hamda kreativlikni shakllantirish, shuningdek, ongli ravishda kasb tanlashga yo'naltirish muhim vazifalardan biridir.

Matematika fanini o'qitishda masalaning ahamiyati juda katta bo'lib, bunda o'quvchilarda matematikaga bo'lgan qiziqishni oshirish, tayanch va fanga oid kompetensiyalarni shakllantirish uchun ta'lim jarayonida amaliy va nostandart xarakterdagi masalalardan foydalanish maqsadga muvofiqdir.

Bunday masalalarni yechish o'quvchilarda analiz, sintez, analogiya, umumlashtirish, deduksiya va induk-siya kabi mantiqiy mushohada yuritish faoliyatini rivojlantiradi, egiluvchanlik va moslashuvchanlik kabi fazi-latlarni shakllantiradi hamda o'quvchilarni olingan natijalar ustida tanqidiy fikrlashga o'rgatadi. Ayrim hollarda amaliy va nostandart xarakterdagi masalalarning yechimi darhol topilmasdan, bir necha bor urinishlar nati-jasidagina aniqlanishi mumkin. Shuningdek, matematik masalalarni o'qitishning vositasi sifatida quyidagicha yondashuvlardan foydalanish mumkin.

Masalaga an'anaviy yondashuv usuli: tayyor masala shartlarini tahlil qilish, masala yechimining usulini aniqlash, yechish jarayoni, olingan natijani etalon javob bilan formal solishtirish.

Masalaga muammo sifatida yondashish usuli: muammoli vaziyatni tahlil qilish, muammo qo'yilishi, yetish-mayotgan ma'lumotlarni izlash va gipotezalarni (ilmiy taxminlarni) shakllantirish, gipotezalarni tekshirish va muammoli vaziyatga oid yangi bilimlarga ega bo'lish, muammoni masalaga aylantirish, masala yechilishining usulini izlash, yechish jarayoni, olingan natijani tekshirish hamda yechimning to'g'riligini asoslash.

"Algebra va analiz asoslari" kursi o'quv dasturi akademik litsey o'quvchilari uchun chuqurlashtirilgan fan sifatida e'tirof etiladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, akademik litseylarda "Algebra va analiz asoslari" kursini samarali o'qitishda zamonaviy pedagogik yondashuvlar, xususan interaktiv metodlardan foydalanish muhim ahamiyat kasb etadi. Interaktiv metodlar o'quvchilarning matematik tafakkurini rivojlantirish, ularning mustaqil fikrlash ko'nikmalarini shakllantirish hamda murakkab masalalarni tahlil qilish qobiliyatini oshirishga xizmat qiladi. Shu

bois, mazkur kursni o'qitishda pedagoglarning metodik tajribasini boyitish, ilg'or pedagogik texnologiyalarni amaliyotga keng joriy etish zarur hisoblanadi. Shuningdek, algebra va analiz asoslari kursini o'qitishda innovatsion ta'lim metodlari, amaliy va nostandart masalalardan foydalanish hamda fanlararo integratsiyani kuchaytirish o'quvchilarning bilim darajasini oshirishga yordam beradi. Shu bilan birga, pedagoglarning kasbiy kompetensiyasini rivojlantirishga qaratilgan metodik seminarlar, treninglar va tajriba almashish platformalarini tashkil etish akademik litseylarda matematika ta'limi sifatini yanada oshirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Tojiyev M., Barakayev M., Izetayeva G., Turdiboyev D. Uzluksiz ta'lim tizimida o'quv fanlarining modulli o'qitish metodikasi va amaliyoti // O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi huzuridagi Oliy va o'rta maxsus, kasb-hunar ta'limini rivojlantirish markazi. – T.: "Turon iqbol" nashriyoti, 2017. – 160 b.
2. Djakayeva K. Akademik litseylarda o'quvchilarning mustaqil bilim olish ko'nikmalarini shakllantirish // Ta'lim, fan va innovatsiya. – Toshkent, 2018, №4. – B. 10–12.
3. Akademik litsey va kasb-hunar kollejlari uchun matematikadan davlat ta'lim standarti va o'quv dasturi. – T.: 2022. – 208 b.
4. Алимов Ш.А., Колягин Ю.М., Сидоров Ю.В. и др. Алгебра и начала анализа: учебник для 10–11 кл. общеобразовательных учреждений. – 8-е изд., перераб. – М.: Просвещение, 2000. – 384 с.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №3(1)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.